

Литвин Наталія Вікторівна

4 курс, факультет соціології і права,

НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Балакірова С. Ю., к.ф.н., доцент

кафедри філософії ФСП НТУУ «КПІ»

Естетичні стратегії театру абсурду

Театр абсурду – один з модерністських напрямків театрального мистецтва ХХ століття, який виникнув у 1950-1960-х роках у Франції на прем'єрах "Лисої співачки" Іонеско і "В очікуванні Годо" Беккета.

Сама назва "театр абсурду" належить критикам та театрознавцям, адже самі автори заперечували дане визначення, спираючись на те, що їх творине більш абсурдні, ніж саме життя. Насамперед в основі абсурдизму лежить релятивістське світовідчуття, яке заперечує можливість пізнання об'єктивної дійсності. На становлення абсурдизму величезний вплив зробив і екзистенціалізм, філософський напрямок, побудований на ірраціоналізмі, трагічному світовідчутті, алогічності навколишнього світу і непідвладності його людині [1].

За формальними ознаками в «абсурдних» п'єсах мова, вчинки персонажів позбавлені логіки, характери неоднозначні і суперечливі, сюжет розмитий, а в деяких випадках взагалі відсутній: переказати такі п'єси абсолютно неможливо. Даний факт сам по собі абсурдним, адже визначальною ознакою будь-якої театральної п'єси є саме драматична дія.

Батьківщиною абсурдизму стала Франція, проте його основоположниками були ірландець Семюел Беккет і румун Ежен Іонеско, які писали п'єси французькою - тобто нерідною мовою. Саме "нерідне" відчуття французької мови давало їм можливість розглядати його як би на відстані, препарувати, доводячи мовні конструкції до абсурду, спираючись на лексичний лад як на основну конструкцію побудови п'єс [1].

Твори "абсурдистів" здивували всіх: і театрознавців, і глядачів. В їх роботах реальність змішується з фантастикою. В один голос драматурги-абсурдисти

стверджували, що трагедія – сміховинна, а комедія - трагічна. Вони змогли поєднати в своїх п'єсах не лише різні драматичні жанри, але і в цілому елементи різних сфер мистецтва, як то пантоміма, хор, цирк, мюзик-хол, кіно.

В них можливі самі парадоксальні поєднання: автори нерідко свідомо руйнують сюжети своїх п'єс, час і місце дії - невизначені. Також відбувається перекручування мови персонажів, які, до речі, часто просто не бачать і не чують один одного, говорячи паралельно в порожнечу.

При всій своїй уявній незрозумілості, похмурості та нелогічності в подібних п'єсах закладений великий потенціал, який дозволяє зробити з них вистави, дуже глибокі і цікаві для глядача. Зміст, який в даних творах є специфічним і потребує активної співавторської діяльності реципієнта, відходить на другий план, а на перший план виходить форма в чистому вигляді, і текст набуває своєрідну стилістичну нейтральність. Тому дію можна моделювати і накласти на текст так, як підказує фантазія, досвід і бачення режисера. Головний акцент припадає на візуальний, музичний ряд, акторську майстерність. У драмах абсурду в основу покладена гра заради самої гри, а не заради сюжету і розвитку дії. Тому в подібних п'єсах можна віднайти все розмаїття смислів і фарб: нерозуміння і некоммунікабельність можуть обернутися парадоксальними, повними гумору діалогами, грою слів; набір нісенітниць, наповнений блискучою акторською грою, перетворюється на поетичну, ліричну картинку; нонсенси і безладна мова виливаються у вдалі жарти і пародії, а самі, здавалося б, безглузді моменти - іскрометні і сильні.

Як не дивно, але це так - і в цьому весь абсурд.

Список використаних джерел:

1. Іонеско Е. Театр абсурду буде завжди // Театр. – 1989. – № 2. – С.152-154.